



Zondag 16 februari 2025
zesde na Epifanie

Lezing uit het eerste testament: 1 Koningen 9,1-9

*Lied: 'Gezegend hij, die in der bozen raad niet wandelt' -
Psalm 1, 1 en 2*

Evangelielezing: Lucas 6,17-26

*Lied: 'Gehoord in mensen' (t. Huub Oosterhuis, m.
Genève 1551; Zangen van zoeken en zien 432)*

Overweging

Eindelijk is de tempel af. En Salomo's paleis. Eindelijk kan God echt onder de mensen wonen. Niet meer in een tent, maar in een heiligdom. Wat zal Salomo trots zijn geweest. Op zijn eigen huis. Op Gods huis. Zoals wij het zijn op onze Eshof: met nieuwe vloer, nieuw geschilderde muren, de mooie en ruime kerkzaal, de stoelen opnieuw gerangschikt, vrijwel energieneutraal. Met exposities die de kerkzaal een heel nieuw gezicht geven.

Maar nu begint het pas. Er mag dan een tempel zijn, Gods naam zal pas echt onder de mensen wonen als Gods geboden worden onderhouden. Waar moeten we dan aan denken? Vertaald in taal die wij verstaan, zou je kunnen zeggen: als de mensen zich op God blijven richten, op wat voor manier ook. Als ze contact met hem blijven zoeken.

En als ze dat niet doen?

Het klinkt dreigend, wat er dan gebeurt. Ontheemding. Chaos. Verwoesting. Rampspoed. Er zal een losgeslagen situatie zijn. Er zal geen thuis meer zijn.

Zoals de tempel voor Salomo het huis werd van God, zo is de Eshof dat voor ons. Een plek waar we God zoeken. Waar we hem misschien ook zien, soms even. Waar we zingen over zijn naam 'ik ben erbij'; over zijn woorden die daden zijn. Waar we in de spiegel kijken om te zien of we een goede weg gaan. Waar we stilstaan bij het leed in de wereld. De armen, de hongerigen, de verdrietigen, voor wie Jezus alle aandacht heeft. De vluchtelingen, volwassenen en kinderen, met wie wordt gesold, die worden weggestuurd zelfs al zijn ze intussen helemaal Nederlands geworden. Waar we God aanroepen om zijn ontferming. Waar we God danken voor wat ons zomaar gegeven wordt.

De tempel, de kerk – een plek om voor Gods aangezicht te staan.

Maar hoeveel mensen gaan nog deze weg met ons?

Welke kant gaat het op met de kerk? Simon leidt een gesprekskring rond die vraag. Met als handvat het boek met de titel 'de toekomst van de kerk'.

Voor steeds minder mensen betekent de kerk iets. Ik merk het wanneer mensen overlijden. Van de zes gemeenteleden die overleden zijn in de afgelopen paar maanden werd bij slechts twee gekozen voor een kerkelijk afscheid. De kinderen zijn niet kerkelijk. Ze kiezen niet meer voor de kerk als plek om afscheid te nemen van hun vader of moeder.

Ik hoor wel eens mensen die moedeloos dreigen te worden over de toekomst van de kerk. Ze zijn zich ervan bewust dat de jongere generatie niet meer betrokken wil zijn bij een kerkelijke gemeente. Hoe leuk ze het als kind ook hebben gevonden om naar de kinderdienst te gaan, of om mee te doen met activiteiten voor de jeugd. Het is te merken hier in ons midden. De mensen die jonger zijn dan 30 jaar zijn op één hand te tellen (namen noemen...? Tom; Gert).

Hadden we strenger moeten zijn voor onze kinderen en ze moeten verplichten naar de kerk te gaan? vragen we ons af.

Dat stuit ons enorm tegen de borst. Nee. Die keuze wilden en willen we niet maken. Misschien hebben we het wel een tijdje gedaan: de kinderen ondanks luide protesten meegenomen naar de kerk. Maar er op zeker moment vanaf gezien. Omdat het niet meer is wat in deze tijd past. Omdat we kinderen niet met dwang op willen voeden. Omdat we hen en hun keuzes serieus nemen. En zo zijn er nog meer redenen te noemen. Hadden we dat anders moeten doen? Hebben we het niet goed gedaan? Maar we deden het toch zo goed mogelijk?

Je kunt ook vragen: zijn wij verantwoordelijk voor de leegloop van de kerken? Hebben wij niet de roeping om mensen met God in contact te brengen?

Het is hier belangrijk om twee heel verschillende dingen uit elkaar te halen.

Het ene is: hoe houden we de kerk in stand, wat moeten we daarvoor doen? En: wijst God óns aan als verantwoordelijken om de kerk in stand te houden? Het andere is: hoe blijven wij toegewend naar God? En: wijst God óns aan als verantwoordelijken om mensen met hem in contact te brengen?

'Mochten jullie of je nakomelingen je van mij afwenden,' zegt God tegen Salomo, 'en je niet houden aan de geboden en bepalingen die ik jullie heb opgelegd, en in plaats daarvan andere goden gaan vereren en voor hen neerknielen, dan zal ik de Israëlieten verdrijven van het grondgebied dat ik hun

gegeven heb en wil ik niets meer weten van deze tempel, die ik voor mijn naam heb geheiligd.’
Dat zijn de dreigende woorden. Salomo hoort ze in een droom.
Ze doen denken aan woorden die we zongen in psalm 1. Een goede boom die vrucht voortbrengt, dat is iemand die leeft vanuit Gods woord, zegt de psalm. Iemand die zich aan God toevertrouwt. Gelukkig ben je als je op God je vertrouwen gegrond hebt. Het zal je goed gaan. Je wortels zullen water vinden. Je bladeren zullen niet verdorren.
Maar o wee als je niet wandelt met God. De wind zal je verpletteren. Je levensweg zal afbrokkelen.

Deze woorden gaan niet over het belang van de tempel. Ze gaan over het belang van ons leven. Ons doen en laten.
De tempel kan een middel zijn. De rituelen in de tempel kunnen helpen op weg te blijven. Ze kunnen je God in herinnering roepen. Je te binnen brengen waar het ook weer om gaat. Je aanmoedigen om je weg in verbondenheid met God te gaan.
Maar de tempel is niet het doel.

En Jezus – Jezus is de synagoge uitgegoot. Dat is dus niet de plek waar hij het gaat zoeken.
Jezus laat mensen niet naar de tempel of synagoge komen. Hij gaat naar hén toe. Hij daalt af naar hun alledaagse en gewone leven. Daar wil hij zijn, te midden van al die mensen die heling zoeken. Met velen zijn ze bij elkaar daar in de vlakke. Ze komen overal vandaan, zelfs van over de grens. Jezus bekommert zich om hen en spreekt tot hen en tot elk van ons. Zijn stem klinkt tot aan de uithoeken van de aarde.
‘Gelukkig jullie die arm zijn,’ begint hij. Kop op, vooruit, houd moed! En even later, tegen dezelfde mensen: ‘Wee jullie die rijk zijn...’

Jij bent die arme en die hongerige en die treurende, als ouder van kinderen die zodanig hun eigen weg gaan dat het soms pijn doet. Als mens in een wereld waarin het moeilijk is te blijven geloven in de mensheid.
En jij bent ook die rijke en verzadigde en glunderende die te betreuren is, als je vastzit aan je bezit. Als bezit en welvaart je niet vrij, maar juist onvrij maken.

Overvloed leidt niet automatisch en vanzelfsprekend tot geluk. En schaarste – we zijn er bang voor, als er schaarste dreigt gaan we gelijk hamsteren. Maar schaarste is geen bedreiging. Schaarste kan juist creativiteit in je losmaken. En naastenliefde.
‘Die rampzalig zijn, zullen zalig zijn,’ zongen we met Huub Oosterhuis. ‘Die verworpen zijn, zullen in u zijn. Die zich keerden van u, zij vinden u.’ Ook wie fouten maakt, en wie doet dat niet, zal God vinden.
‘Onbeminden, om niet bemind door u’ – want God

heeft je lief, met je ingewikkelde en onbeminde kanten.

Zo spreekt hij mensen helend toe. Geneest hij hen van waanbeelden. Wendt hij hen toe naar God.
Ja, kun je wel zeggen: als we Jezus als voorbeeld nemen, is dat onze roeping. Om het contact met God te herstellen. Voor onszelf. En, wanneer mogelijk, om een ander te helpen dat zelf ook te doen.
En is dat ook niet de impliciete opdracht die Salomo hoort in zijn droom? Wees een goed voorbeeld in hoe je leeft. Denk om je nakomelingen.

En de kerk...?

Zoals wij hier zijn, hier en online meevierend, kunnen we denk ik wel zeggen: de kerk is ons dierbaar. *De Eshof* is ons dierbaar.

De kerk is voor ons een manier om met God en elkaar verbonden te zijn. Om ons op God te richten, om ons naar hem toe te wenden. En het doet ons verdriet als dat niet zo is voor volgende generaties. Het doet pijn als je je kinderen niet duidelijk kunt maken hoe waardevol de kerkelijke gemeente is.

Want zeg nou zelf: we hebben goud in handen. Een geloof dat ons zegt dat we er mogen zijn zoals we zijn. Een moment in de week waarop we stil staan, even niet doorhollen, tijd nemen om elkaar te ontmoeten, om samen te zijn, om samen te zingen, om verbondenheid te ervaren. Een samenzijn waar je iets brengt, het mooiste wat je kunt geven: jezelf, jouw aandacht. Een samenzijn waar je iets ontvangt, het mooiste wat je kunt ontvangen: Gods liefde.

Met dat goud in handen kunnen we gul zijn. Hoe meer mensen daarvan mee willen delen, hoe fijner. Maar we hoeven er niet krampachtig door te worden. Dat doet Jezus ook niet.

De kerk is niet het doel. De kerk is een middel. Zoals dat voor Salomo de tempel was. Zoals dat voor Jezus de synagoge was, totdat hij eruit werd gegoot.

Misschien kiezen generaties na ons andere wegen naar God.

We zijn geroepen tot een leven in verbondenheid met God. We hoeven niet de kerk te redden.

Al blijf ik met ieder die verknocht is aan de Eshof geloven in deze kerk en deze gemeenschap. En me er actief voor inzetten. Omdat ik hier zelf heil ervaar.
En de toekomst? Die is in Gods handen.
En die is daarmee in goede handen. Want als er iemand is die ervaring heeft met leven door de dood heen...

Muziek

Lied: ‘Wandel met Mij’ (t. Joyce Schoon, m. Chassidische traditional; Zing de zee, 12) eenmaal solo, eenmaal allen